

Vagneru dzimta

Mūs veidojuši mūsu vecāki, un mēs esam tādi, kādi ir bijuši mūsu vecāki. No šīs ietekmes un iespaida nav iespējams izvairīties. Pasaulē ir maz pilnīgi jaunu lietu un ideju, jo viss ir veidojies pakāpeniski no paaudzes paaudzē. Mēs pārņemam šo pieredzi, pievienojam mūsējo un nododam to tālāk.

(no kreisās puses: Valdis, Uldis, Mārtiņš)

Vagneru dzimta jau vairāk nekā simts gadu ir bijusi aktīva lauksaimniecībā. Latviešu tautas pamats bija un ir lauki, tādēļ tā saprata zemes vērtību un lauksaimniecības vajadzības. Savos izteikumos to spilgti pauž arī Kārlis Ulmanis: “Spēcīga lauksaimniecība ir katras valsts un zemes visdrošākais pamats” un “Ja būs vienota un stipra lauksaimniecība, būs arī vienota, stipra latvju tauta un Latvija.”

Vagneru dzimtas vēsture jau no sirmas senatnes ir tieši saistīta ar Lieliecas muižu, līdz ar to Vagneru dzimtas ļaudis bija atkarīgi no muižnieku fon Pālenu dzimtas un to labvēlības. Lieliecas muiža atradās Kurzemes guberņā, kurā zemnieki ieguva uzvārdus tikai 1835./36. gadā.

Pirmais Vagneru dzimtas pārstāvis **Ratnieku Matīss** dzimis 1764. gadā, viņam bija trīs dēli. Viens no dēliem **Jēkabs** uzskatāms par nākamo Vagneru dzimtas pamatlicēju, kurš ieguva uzvārdu Vagners. Vācu valodā vārda “ratnieks” nozīmi izsaka vārds “wagner”, no kā arī radies Vagneru uzvārds. Matīss un Jēkabs pārdzīvoja arī Napoleona laika kaujas 1812. gadā. Latvijas teritorijā vislielākā bija Iecavas kauja, kurā franču karaspēks sakāva krievu karaspēka daļas.

Jēkaba dēls **Mārtiņš Vagners** (dzimis 1833. gadā) kļuva par Ratnieku mājas saimnieku. Mārtiņam bija 7 bērni - 3 dēli un 3 meitas. Par meitām nav tālāku ziņu, savukārt par dēliem ir daudz informācijas, jo viņi aktīvi piedalījās toreizējā Pēternieku pagasta sabiedriskajā dzīvē.

Mārtiņam bija trīs dēli. **Jēkabs Jānis Vagners** (1859-1942) kā pirmais dēls kļuva par Lielratnieku māju saimnieku. Jēkabs bija ieguvis lielu cieņu tā laika sabiedrības acīs, mājas tika dēvētas par paraugu jebkuram saimniekam, un viņu cildināja arī prezidents Kārlis Ulmanis. Jēkabs bija ne tikai aktīvs saimnieks, bet arī sabiedrisks darbinieks – rakstnieks-redaktors lauksaimniecības jautājumos, skolotājs un dažādu lauksaimniecības biedrību vadītājs un dalībnieks, kā arī Pētera pagasta padomes priekšsēdētājs. 1928. gadā viņš saņēma Trīs Zvaigžņu ordeni.

Viens no Jēkaba Jāņa dēliem **Jānis Vagners (1897-1982)** mācījās Rīgas pilsētas un Vīpuru (Somija) reālskolās, studēja lauksaimniecību LU. Sekoja tēva pēdās un bija pazīstams gan kā žurnālists lauksaimniecības jautājumos, gan arī sociāldemokrāts, vēlāk kā Latvijas Zemnieku savienības biedrs. No 1920. - 1934. gadam Jānis bija laikraksta “Brīvā Zeme” redaktors un arī Kārļa Ulmaņa padomnieks. No 1934. -1940. gadam darbojās Rīgas pilsētas valdē Tirdzniecības valdes priekšsēdētāja amatā, modernizējot pilsētas tirgus un lopkautuves, reorganizējot gaļas inspekciju un padarot Rīgu par sanitārijas ziņā vienu no augstākā līmeņa pilsētām pasaulē. Jānis ir saņēmis augstus Latvijas valsts apbalvojumus - Trīs Zvaigžņu ordeni un Atzinības krustu. Vācu okupācijas laikā 3 reizes apcietināts, II Pasaules kara beigās pavadījis Austrijā un Šlesvigā - Holšteinā, 1949. gadā

ieceļojis ASV, kur Sietlā 1957. gadā iekārtojās dārdārzu ierīkošanas un kopšanas uzņēmumu, iegūstot uzmanību visā ASV mērogā.

Otrais Mārtaņa dēls bija Mārtaņš Indriķis Vagners (1862-1899) un arī saimniekojis Lielratniekos.

Trešais Mārtaņa dēls bija **Vilis Jēkabs Vagners** (1865-1949), Lieliecasas muižas mežsargs. 1915. gadā kopā ar ģimeni devās bēgļu gaitās uz Rostovu Krievijā. Piedalījās Latvijas atbrīvošanas cīņās, kurās zaudēja kāju. Saņēmis kara invalīda pensiju. 30. gados bija Pēternieku pagasta valdes loceklis, Jelgavas apriņķa lauku pašvaldību vecākā vietnieks Pēternieku pagastā.

Viens no viņa bērniem Voldemārs Valdis Vagners kļuva par Bumbieru mājas saimnieku. Strādājis par Pēternieku pagasta vecāko kārtībnieku, vēlāk par Kriminālās policijas Rīgas rajona uzraugu. Viņa dēli **Mārtaņš Vagners (1903-1988)** un **Jānis Vagners (1914-1940)**.

Mārtaņš kļuva par Osāju māju saimnieku. Osāji 20. gadsimta trīsdesmitajos gados apbalvota kā priekšzīmīga saimniecība. Bijis Latvijas Zemnieku savienības biedrs, 16. Jelgavas aizsarga pulka aizsargs Pēternieku nodaļā, Pēternieku Lauksaimniecības biedrības sekretārs. Mārtaņam ir trīs dēli – **Valdis Mārtaņš (1931-2018)**, **Uldis Jānis (1935)**, **Mārtaņš Andris (1942)**.

Mārtaņš un Paulīne Vagneri ar dēliem iepriekš uzkrāto dzīves pieredzi paņēma līdzī trimdā. Lai uzturētu ģimeni, Mārtaņam bija jāstrādā fabrikā, bet tomēr viņš tūlīt iepirka 0,5 ha lielu zemes gabalu un nākamajā gadā jau ievācās paša būvētā koka mājē. Zemei bija vērtība, jo to vienmēr var apstrādāt un izmantot. Kaimiņi brīnījās, kad Mārtaņš stādīja kartupeļus un arī daudz aveņu un zemeņu stādu. Vēl vairāk kaimiņus izbrīnīja tas, ka kartupeļi tika ēsti visu gadu, ņemot no laukā apsegtās kaudzes. Pirmajā gadā kopā ar dēliem viņš kājām gāja uz attālo dzelzceļa staciju sagaidīt pasūtīto duci cāļu un dažus zoslēnus, lai uz galda Mārtaņos būtu olas un cepetis. Ja ābelei trūka pareizā ābolu šķirne, to uzpotēja. Ja vajadzēja atrast ūdeni, to Mārtaņš ar rīkstīti uzmeklēja. Ar laiku vietējā pašvaldība ģimenes mazo lauksaimniecību lika pārtraukt, jo ģimene dzīvoja pilsētas nomalē. Ko vien Mārtaņš neprata: ja vajadzēja kādu mēbeli, pats izgatavoja, lasot vietējo avīzi, iemācījās angļu valodu un vienmēr līdzī nēsāja kabatnazi, jo tas varēja noderēt. Mārtaņš brīvajos brīžos ar dēlu palīdzību uzbūvēja otro un vēl arī trešo māju, uz kuru ģimene pārvācās dzīvot.

Viņš arī sakrāja naudu, lai uzliktu jaunu jumtu Dalbes baznīcai, kurā bija laulājies ar savu mīļo Paulīni. Ne Mārtaņš, ne Paulīne nesagaidīja brīvu Latviju.

Divi Mārtaņa dēli - Uldis un Mārtaņš - joprojām dzīvo Toronto lielpilsētas apkārtnē un kopā ar savām ģimenēm darbojas vietējā latviešu sabiedrībā. Mārtaņa vecākais dēls Valdis 1993. gadā ieradās Latvijā kā brīvprātīgais konsultants no Canadian Executive Service Organization (CESO) un par savu darbu viņš saņēma pateicību. 1990. gadā Valdis piedalījās Dziesmu svētkos kā dejotājs Toronto deju kopā "Vecais Diždancis". Valdis kopā ar savu korporāciju "Fraternitas Lataviensis" no personīgiem iekrājumiem ziedoja 50,000 dolāru Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunceltnei.

Jaunākais Mārtaņa dēls arī ir Mārtaņš un pēc gandrīz 40 gadu pavadītā laika Kanādā, darbojoties vīna darītavu tehniskajā jomā, iepircis zemi Latvijā un uzsācis vīna dārzu ierīkošanu un vīna darīšanu. Šobrīd Rendā Abavas krastā aug vīnogulāji ar cerību atjaunot Hercoga Jēkaba vīna dārzu un vīna ražošanu. Mārtaņš ir gatavs turpināt vecāku lauksaimnieku tradīcijas.

Mārtaņa dēli saimniecības "Osāji" zemi ziedoja LLU, lai tā kalpotu nākamajam lauksaimnieku izglītošanai.